

PODNIKOVÁ EKONOMIKA

KI/PEK

Ing. Kateřina Rašková

Ústí nad Labem 2021

Předmět: Podniková ekonomika
Studijní program: Aplikovaná informatika
Anotace: Kurz se zabývá problematikou podstaty podniku a podnikání (právní úprava podnikání), okolím podniku, efektivností podniku a její klasifikací, cíli podniku, typologií podniků a životností podniku. Dále se kurz zabývá majetkovou a kapitálovou výstavbou podniku, organizací podniku, podnikovým řízením, charakteristikou základních podnikových činností (výrobní činnost, nákup, odbyt, marketing, personální práce, financováním podniku a investiční činností).

Jazyková korektura nebyla provedena, za jazykovou stránku odpovídá autor.

© Katedra informatiky PřF UJEP v Ústí nad Labem, 2021
Autor: Ing. Kateřina Rašková

OBSAH

Úvodní slovo	4
1. Ekonomie a ekonomika, hospodářský proces, odvětvová struktura, ekonomické prostředí EU	5
2. Podstata podniku a podnikání, výrobní faktory, typologie podniků	9
3. Podnik, cíle podniku a jeho funkce, život podniku	12
4. Majetková a kapitálová struktura	15
5. Výrobní činnost, plánování výroby	18
6. Oběžný majetek, struktura, analýza využití majetku výrobního podniku	21
7. Náklady, analýza podnikových zásob	25
8. Výnosy, výsledek hospodaření	28
9. Kalkulace a metody kalkulací	32
10. Financování činnosti podniku, Ekonomická efektivnost – analýza bodu zvratu	35

ÚVODNÍ SLOVO

Studijní opora *Podniková ekonomika* vznikla jako učební materiál pro studenty katedry informatiky Přírodovědecké fakulty Univerzity Jana Evangelisty Purkyně. Je určena studentům předmětu *Podniková ekonomika*, který se zabývá problematikou podstaty podniku a podnikání (právní úprava podnikání), okolím podniku, efektivností podniku a její klasifikací, cíli podniku, typologií podniků a životností podniku. Dále se kurz zabývá majetkovou a kapitálovou výstavbou podniku, organizací podniku, podnikovým řízením, charakteristikou základních podnikových činností (výrobní činnost, nákup, odbyt, marketing, personální práce, financování podniku a investiční činnost).

Vysvětlivky k používaným symbolům

	Cíle kapitoly
	Klíčová slova nebo Slovníček pojmů
	Kontrolní otázky a úkoly prověřují, do jaké míry studující text a problematiku pochopil, zapamatoval si podstatné a důležité informace a zda je dokáže aplikovat při řešení problémů
	Úkoly k textu je potřeba je splnit neprodleně, neboť pomáhají k dobrému zvládnutí následující látky.
	Otázky k zamyšlení
	Místo pro vaše poznámky
	Odkazy na literaturu a další zdroje
	Shrnutí opory

1. EKONOMIE A EKONOMIKA, HOSPODÁŘSKÝ PROCES, ODVĚTVOVÁ STRUKTURA, EKONOMICKÉ PROSTŘEDÍ EU

ANOTACE

V této kapitole se seznámíte se základními pojmy ekonomie, celkovým hospodářským procesem a prvky mikroekonomie a makroekonomie.

CÍLE KAPITOLY

Po prostudování této kapitoly porozumíte ekonomické terminologii. Budete umět definovat pojmy makroekonomie a mikroekonomie. Hospodářský proces je sledován v makroekonomické rovině. Smyslem hospodářského procesu je vytvořit takové statky a služby, které budou uspokojovat potřeby společnosti. K tomu je důležité znát definici a vymezení výrobních faktorů, nabídky a poptávky, ekonomického koloběhu, prostoru, ve kterém dochází ke směně statků a služeb, tj. trh a jeho mechanismy. Pro určování výkonnosti ekonomiky států, nejenom v evropském prostředí, se používá ukazatel hrubý domácí produkt.

KLÍČOVÁ SLOVA

Ekonomie, ekonomika, hospodářství, mikroekonomie, makroekonomie, výrobní faktory, ekonomický oběh, nabídka, poptávka, trh, tržní mechanismy, hrubý domácí produkt, Evropská unie.

Mikroekonomie je obor zabývající se zkoumáním rozhodování jednotlivých tržních subjektů (jednotlivců, domácností, firem, státu). Zkoumá jejich nabídku a poptávku v konkrétních podobách, zatímco makroekonomie se zabývá výkonem, strukturou, chováním a rozhodováním ekonomiky jako celku (zkoumá agregátní nabídku a poptávku). Součástí makroekonomie je soustředění se na komplexní trhy - regionální, národní a globální ekonomiky.

Národní hospodářství představuje souhrn ekonomických činností uskutečněných na území určitého státu fyzickými a právními osobami. Představuje hospodářství celé země, všech podniků, domácností a státních institucí. Národní hospodářství se člení na jednotlivé odvětví podle charakteru konečných výsledků činnosti jednotlivých podniků a organizací (odvětví, sektory).

Látku si prostudujte v literatuře (HLADÍK, René. *Ekonomie*; BALDWIN, Richard E. a Charles WYPLOSZ. *Ekonomie evropské integrace*). Znalosti si pak můžete doplnit studiem další literatury uvedené v odkazu na literaturu. Při studiu se zaměřte na tyto oblasti:

- definici ekonomiky vs. ekonomie
- rozdíl mezi mikroekonomií a makroekonomií
- fáze hospodářského procesu
- nabídka a poptávka

- ekonomický koloběh
- trh a tržní mechanismus
- hrubý domácí produkt
- hospodářská politika a její nástroje
- Hospodářská a měnová unie, zakládající smlouvy, legislativa a druhy integrace

OTÁZKY

1. Jaký je rozdíl mezi ekonomikou a ekonomikou?
2. Jaké jsou tři základní výrobní faktory? **Práce, půda, kapitál**
3. Co je to nabídka s poptávkou a jaký je mezi nimi vztah?
4. Jak definujete tržní mechanismus?
5. Co určuje hrubý domácí produkt?
6. Co určuje fiskální politika?
7. Mají členské státy Evropské unie stejnou měnovou politiku?

ÚKOLY

1. Základním předpokladem je racionální chování člověka. Racionalita neodráží volbu cílů, ale volbu prostředků k dosažení cílů. Člověk volí ze svých příležitostí tak, že porovnává jejich náklady a výnosy, snaží se rozmístit své zdroje tak, aby z nich dosáhl (doplňte) maximálního _____ s minimálními _____. **Výnosu/náklady.**
2. Stanovte vzorec pro hrubý domácí produkt.
3. Vyjmenujte čtyři druhy evropské integrace.
4. Vzroste-li cena určitého produktu, pak za jinak stejných podmínek zpravidla klesne jeho poptávané množství. Stanovte, o jaký ekonomický zákon se jedná. **Zákon klesající poptávky.**

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ

1. Jaký je rozdíl mezi makroekonomií a mikroekonomií?
2. Jaké jsou tři základní ekonomické otázky? **Co, jak pro koho vyrábět.**
3. Jaké jsou výhody zavedení jednotné ekonomiky mezi členskými státy EU?
4. Mají všechny členské státy Evropské unie stejnou fiskální politiku?

MÍSTO PRO VAŠE POZNÁMKY

ODKAZ NA LITERATURU

HOLMAN, Robert. *Makroekonomie: středně pokročilý kurz*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-541-1.

HLADÍK, René. *Ekonomie: základní kurs (pro bakalářský stupeň vysokých škol)*. 2. vyd. [Ústí nad Labem]: Reneco, 2005. ISBN 80-86563-11-1.

DORNBUSCH, Rudiger a Stanley FISCHER. *Makroekonomie*. Přeložil Zdeněk TŮMA, přeložil Martin KUPKA, přeložil Martin ČIHÁK. Praha: Nadace Economics, 1994. ISBN 80-04-25556-6.

MARTINOVIČOVÁ, Dana, Miloš KONEČNÝ a Jan VAVŘINA. *Úvod do podnikové ekonomiky*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. Expert (Grada). ISBN 78-80-271-2034-5.

Evropská integrace z pohledu teorie veřejné volby. 2017. ISBN 978-80-2463064-9. Dostupné z: <http://eds.a.ebscohost.com/eds/detail/detail?vid=5&sid=c56e5afe-30af-421c-adf1-9946e637f90e%40sdc-v-sessmgr01&bdata=Jmxhbmc9Y3Mmc2l0ZT1lZHMtbGl2ZQ%3d%3d#AN=1526817&db=nlebk>

JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Expert. ISBN 978-80-271-0251-8.

MACÁKOVÁ, Libuše. *Mikroekonomie (základní kurs)*. Praha: H & H, 1991. ISBN 80-85467-01-1.

SIRŮČEK, Pavel. *Mikroekonomie: cvičebnice (pro bakalářské studium)*. Slaný: Melandrium, 1996.

ISBN 80-901801-6-7.

Samuelson P. A., Nordhaus W. D., *Ekonomie*, Praha 1995, Druhé vydání, Nakladatelství Svoboda, ISBN: 80-205-0494-X; kap. 1, 2 a 3

SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. *Podniková ekonomika: středně pokročilý kurz*. 5., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3.

BALDWIN, Richard E. a Charles WYPLOSZ. *Ekonomie evropské integrace: středně pokročilý kurz*. 4. vyd. Praha: Grada, 2013. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-247-4568-8.

Evropská komise. *Politiky Evropské unie: Jak funguje Evropská unie*. 2013. Dostupná z: <https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/9a6a89dc-4ed7-4bb9-a9f7-53d7f1fb1dae>

Evropská unie. *Co je a co dělá*. 2017. Dostupné z: <https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/715cfcc8-fa70-11e7-b8f5-01aa75ed71a1>

2. PODSTATA PODNIKU A PODNIKÁNÍ, VÝROBNÍ FAKTORY, TYPOLOGIE PODNIKŮ

ANOTACE

V této kapitole se seznámíte s podstatou podniku a podnikání z mikroekonomického hlediska. Představíme si základní pojmy podnik, podnikatel podnikání fyzických osob, podnikání právnických osob, právními formami podnikatelských subjektů (typy podniků z hlediska vlastnických vztahů).

CÍLE KAPITOLY

Po prostudování této kapitoly budete umět definovat základní pojmy podnik, podnikatel, rozlišit specifikace podnikání fyzických a právnických osob.

KLÍČOVÁ SLOVA

Podnik, podnikatel, právní formy podnikání, fyzická osoba, právnická osoba, výrobní faktory.

Podnikání je soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Existuje několik typů podnikání, my si je představíme a zhodnotíme výhody a nevýhody jejich zakládání a vedení podniků v různých formách. Potřebné informace naleznete v literatuře. Zaměřte se na následující kapitoly:

- právní formy podnikání
- podnikání fyzických a právnických osob
- podniky v individuálním vlastnictví
- partnerské společnosti (obchodní)
- akciová společnost
- výrobní faktory

OTÁZKY

1. Kdo je dle zákona podnikatel?
2. Jaké jsou právní formy upravující podnikání?
3. Jaký je rozdíl mezi živnostenským zákonem a zákoníkem práce?
4. Co se rozumí pod pojmem podnikání právnické osoby?
5. Uveďte členění podniků dle velikosti.

6. Jestliže mám podnik v individuálním vlastnictví, jaké jsou výhody?
7. Je-li můj podnik druh partnerské společnosti, jaké jsou nevýhody?

ÚKOLY

1. Jste podnikatel s finančním obnosem 100.000,00 Kč a dvěma společníky. Jakou právní formu podnikání zvolíte a proč?
2. Určete druh právní formy, máte-li následující informace: Obchodní společnost je založena na území České republiky. Zákonem je považována za společnost kapitálovou, vykazuje však i některé rysy společnosti osobní a odbornou veřejností je tedy mnohdy považována za tzv. smíšenou společnost. Společnost tohoto typu může založit jediný společník nebo více společníků. Minimální vklad společníka, a tudíž i minimální výše základního kapitálu společnosti, je 1 Kč. **S. r. o.**
3. Popište dva typy společníků z pohledu odlišností jejich práva a povinností komanditní společnosti.
4. Určete rozdíly mezi reálnou mzdou a nominální mzdou.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ

1. Jaký výrobní faktor je pro podnik nejdůležitější?
2. Jakými faktory jste ovlivněni při výběru právní formy podnikání? **Např. ručením, počtem, zakladatelů, oprávněnost k řízení a rozhodování, zveřejňovací povinnost...**
3. Jaké jsou předpoklady pro podnikání? **Např. kapitálová vybavenost**
4. Jestliže dojde k fúzi podniku, dochází tak k jeho zrušení?
5. Je každá práce výrobním faktorem a má výrobní proces jen pozitivní přínos pro lidi?
6. Co ovlivňuje změnu poptávky po výrobních faktorech? **Např. změna technologií.**

MÍSTO PRO VAŠE POZNÁMKY

ODKAZ NA LITERATURU

MARTINOVIČOVÁ, Dana, Miloš KONEČNÝ a Jan VAVŘINA. *Úvod do podnikové ekonomiky*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-2034-5.

HAMMER, Michael. *Agenda 21: co musí každý podnik udělat pro úspěch v 21. století*. 2. vyd. Přeložil Hana ŠKAPOVÁ. Praha: Management Press, 2012. Knihovna světového managementu. ISBN 978-80-7261-244-4.

SRPOVÁ, Jitka. *Začínáme podnikat: s případovými studiemi začínajících podnikatelů*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada Publishing, 2020. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-2253-0.

SRPOVÁ, Jitka. *Podnikatelský plán a strategie: s případovými studiemi začínajících podnikatelů*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4103-1.

SYNEK, Miloslav. *Manažerská ekonomika*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3494-1.

ŠAFROVÁ DRÁŠILOVÁ, Alena. *Základy úspěšného podnikání: průvodce začínajícího podnikatele*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2019. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-2182-3.

3. PODNIK, CÍLE PODNIKU A JEHO FUNKCE, ŽIVOT PODNIKU

ANOTACE

V této kapitole se seznámíte s cíli podniků a jejich funkcí v ekonomice. Pro správné fungování podniku je třeba znát jeho život a umět zhodnotit jeho hospodaření.

CÍLE KAPITOLY

Po prostudování této kapitoly budete umět rozeznat formy podnikatelských subjektů a budete znát činnosti související s jejich založením a vznikem, zrušením a zánikem. Dále budete umět charakterizovat výkonnost podniku a umět ji určit.

KLÍČOVÁ SLOVA

Podnik, podnikatel, právní formy podnikání, fyzická osoba, právnická osoba, výrobní faktory.

Podnikáním se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem (právně samostatným, vlastnicky oděleným právním subjektem) pod vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Zisk bývá tzv. hlavním cílem podniku, existují ale také tzv. alternativní cíle podniku. Po dobu podnikání je třeba o podnik pečovat a sledovat různé ukazatele výkonnosti.

Látku si prostudujte ve zmíněné literatuře. Při studiu se zaměřte na tyto oblasti:

- cíle podnikání
- vznik a založení podniků, zrušení a zánik podniků
- ukazatele výkonnosti podniku

OTÁZKY

1. Jaký je hlavní cíl podnikání?

2. Jaké jsou alternativní cíle podnikání?
3. Co je to obchodní rejstřík?
4. Co je potřeba k založení podniku?
5. Je založení a vznik podniku to stejné?
6. Co je potřeba k ukončení podniku?
7. Z jakých důvodů je třeba hodnotit výkonnost podniku?

ÚKOLY

1. Vyhledejte a ověřte definici podniku v obchodním zákoníku.
2. Posuďte, zda popsaná činnost splňuje znaky podnikání: Paní Holubová ráda vyrábí košíky. Košíky obdarovává své příbuzenstvo a občas i sousedy, kteří jí zaplatí určitou částku, která má uhradit vynaložené náklady.
3. Uvažujete, že si otevřete cukrárnu ve svém městě. Popište vhodné umístění ve svém městě a zdůvodněte proč?
4. Uveďte příklady provozoven, které by bylo vhodné umístit blízko:
  - a) školy
  - b) nádraží
  - c) centra města
  - d) plavecké haly.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ

1. Zhodnoťte výhody a nevýhody podnikání s příbuznými nebo kamarády.
2. V jaké situaci s ohledem na podnikání byste udělil/a plnou moc?
3. Uvažujte o způsobu dělení zisku, který by Vám nejvíce vyhovoval?
4. Jaký je rozdíl mezi horizontální a vertikální analýzou?
5. Za jakých podmínek použijete hodnocení EVA?

MÍSTO PRO VAŠE POZNÁMKY

ODKAZ NA LITERATURU

Blaha, Z. S., & Jindřichovská, I. (2006). Jak posoudit finanční zdraví firmy. Praha: Management Press.

Kápková, A., & Pavelková, D. (2010). Finanční analýza – komplexní průvodce s příklady. Praha: Grada Publishing.

MARTINOVIČOVÁ, Dana, Miloš KONEČNÝ a Jan VAVŘINA. *Úvod do podnikové ekonomiky*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-2034-5.

HAMMER, Michael. *Agenda 21: co musí každý podnik udělat pro úspěch v 21. století*. 2. vyd. Přeložil Hana ŠKAPOVÁ. Praha: Management Press, 2012. Knihovna světového managementu. ISBN 978-80-7261-244-4.

Růčková, P. (2015). Finanční analýza – 5. aktualizované vydání: metody, ukazatele, využití v praxi. GRADA Publishing as.

Sedláček, J. (2011). Finanční analýza podniku. Brno: Computer Press.

4. MAJETKOVÁ A KAPITÁLOVÁ STRUKTURA

ANOTACE

V této kapitole se seznámíte s majetkovou strukturou podniku, která představuje souhrn všech zařízení, materiálu, předmětů, služeb, peněžních prostředků, pohledávek, závazků a jiných majetkových hodnot, které podnik vlastní a slouží k jeho provozu.

CÍLE KAPITOLY

Po prostudování této kapitoly budete umět specifikovat majetkovou strukturu podniku a optimalizovat ji. V neposlední řadě určit faktory, které ji ovlivňují.

KLÍČOVÁ SLOVA

Majetek podniku, oběžný majetek, dlouhodobý majetek, zásoby, pohledávky, finanční majetek, likvidita, kapitál, rozvaha.

Majetková a kapitálová struktura podniku nabízí přehled vybavenosti podniku, kterou podnikatel potřebuje k tomu, aby mohl vykonávat podnikatelskou činnost. Majetkem podniku, tzv. aktivy, v případě fyzické osoby se rozumí souhrn všech věcí, peněz, pohledávek a jiných majetkových hodnot. V případě právnické osoby je obchodním majetkem veškerý majetek této právnické osoby. Pod pojmem kapitálová struktura podniku, tzv. pasivy, rozumíme strukturu zdrojů, ze kterých vzniká majetek podniku. Může se jednat buď o zdroje vložené vlastníky (vlastní kapitál), nebo o zdroje vložené věřiteli podniku (cizí kapitál). Stavový výkaz, který zachycuje a znázorňuje stav majetku a zdrojů k určitému datu je nazýván rozvahou.

Látku si prostudujte v literatuře (SYNEK, M.: Manažerská ekonomika; KOVAŘÍK, P.: Manažerská ekonomika). Znalosti si pak můžete doplnit studiem další literatury uvedené v odkazu na literaturu. Při studiu se zaměřte na tyto oblasti:

- Dlouhodobý a oběžný majetek (definice, členění)
- Koloběh oběžných aktiv
- Likvidita
- Vlastní a cizí kapitál
- Rozvaha
- Oceňování majetku?

OTÁZKY

1. Jaký je rozdíl mezi dlouhodobým a oběžným majetkem? Čas - DLM je na více jak 1 rok, oběžný majetek je v podniku do 1 roku.
2. K čemu slouží likvidita projektu? Likvidnost majetku je schopnost jednotlivých složek majetku (aktiv) přeměnit se rychle a bez větších ztrát na peněžní prostředky.
3. Co je to rozvaha a k čemu slouží? Je stavový výkaz, kde je zachycen stav majetku (aktiva) k určitému datu a zdroje (pasiva), ze kterých je tento majetek pořízen.
4. Jaká je struktura vlastního kapitálu? představuje peněžité i nepeněžité vklady vlastního podniku, výsledky hospodaření podniku z minulých let a výsledek hospodaření aktuálního roku.
5. Jakým vzorcem vyjádříme celkové náklady na kapitál? viz prezentace

ÚKOLY

1. Znázorněte graf optimální struktury kapitálu. viz prezentace
2. Načrtněte koloběh oběžných aktiv. viz prezentace
3. Načrtněte schéma rozvahy. viz prezentace
4. Vypište co nejvíc příkladů dlouhodobého hmotného majetku.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ

1. Je rozdílem mezi dlouhodobým hmotným majetkem a oběžným majetkem pouze rozlišení z hlediska času? NE, jsou to také finanční hranice 40.000 Kč DLM a 80.000 Kč DNM.
2. Můžeme sestavit několik rozvah za rok? ANO, je jich několik druhů
3. Může se stát v rozvaze z aktiva pasivum? ANO
4. Jaký je rozdíl mezi likviditou a solventností podniku? Likvidita = schopnost přeměny majetku na peněžní prostředky, Solventnost = schopnost splácet své dluhy.
5. Je pro nás důležitější vlastní nebo cizí kapitál? Obojí stejně, záleží na mnoho faktorech z pohledu míry jejich rozdělení. Výhodnější (levnější) je pro nás cizí kapitál, ale musíme vědět, že máme dostatečnou likviditu.

MÍSTO PRO VAŠE POZNÁMKY

ODKAZ NA LITERATURU

SYNEK, Miloslav. *Manažerská ekonomika*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3494-1. Dostupné z:

<https://books.google.cz/books?id=32AQfzdaMK8C&printsec=frontcover&key=AlzaSyDIPfl89JdFhWBVsMVsavVo6aNh057xITc#v=onepage&q&f=false>

KOVAŘÍK, Pavel. *Manažerská ekonomika*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. [Praha]: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2015. Expert (Grada). ISBN 978-80-87839-56-0.

Dostupné z: <https://docplayer.cz/21679605-Manazerska-ekonomika-ing-pavel-kovarik-pavel-kovarik-vsem-cz-ing-pavel-kovarik-trimestr-zari-2013-skupina-pmf02.html>

5. VÝROBNÍ ČINNOST, PLÁNOVÁNÍ VÝROBY

ANOTACE

V této kapitole se seznámíte se soustavou činností, které jsou nezbytné k vytvoření hotového výrobku. Výrobní činnost spočívá v přeměně výrobních faktorů ve výrobky, ovlivňuje tak efektivnost podniku a konkurenční schopnost jeho výrobků.

CÍLE KAPITOLY

Po prostudování této kapitoly budete umět stanovit průběh a etapy výrobní činnosti, rozčlenit výrobu do skupin a vymezit produkční funkce.

KLÍČOVÁ SLOVA

Výrobní činnost, výroba, výrobní proces, hlavní výroba, vedlejší výroba, výrobky, polotovary, materiál, produkční funkce, odbyt, plánování výroby.

Výrobu je nutné vždy řádně připravit. Především v průmyslových odvětvích (např. strojírenství) samotné výrobě předchází předvýrobní etapa (technologická příprava výroby, zajištění materiálů apod.). Přeměna surovin ve výrobky probíhá jako výrobní proces, který se sestává z celé řady procesů pracovních (přímá účast člověka), automatických (bez přímé účasti člověka) a přírodních (působí přírodní síly, pro něž člověk připravil podmínky např. kvašení). Samotnou výrobu ve výrobním podniku členíme na hlavní, vedlejší a doplňkovou výrobu. U hlavní výroby její výrobky tvoří hlavní náplň výroby podniku, vedlejší výroba zahrnuje výrobu polotovarů, náhradních dílů, doplňková výroba zpracovává odpady z hlavní a vedlejší výroby. Podle počtu vyráběných druhů výrobků rozeznáváme výrobu kusovou, sériovou, hromadnou.

Mezi produkcí a výrobními faktory existuje určitá funkční závislost, která je souhrnně charakterizována jako produkční funkce. Nejen proto je důležité nastavit správné plánování výroby.

Látku si prostudujte v literatuře. Při studiu se zaměřte na tyto oblasti:

- druhy výroby, plánování výroby
- výrobní proces a jeho etapy
- produkční funkce, typy produkčních funkcí
- optimální funkce výrobních faktorů
- výrobní kapacita, odbyt
- plánování výroby

OTÁZKY

1. Co znamená výrobní proces?
2. Jaké jsou etapy výrobního procesu?
3. Definujte produkční funkci.
4. Co znamená odbyť?
5. Jaké jsou typy plánování výroby?
6. Co znamená princip JUST-IN-TIME?

ÚKOLY

1. Znázorněte graficky progresivní vztah mezi faktorem a produkcí.
2. Sestavte životní cyklus televizoru.
3. Firma Cukřík, s. r. o., vyrábí čokoládové tyčinky. Obchodníci je odebírají pravidelně po 20 dnech, pojistná zásoba je vytvářena na 2 dny. Mají v plánu prodat 500 000 kusů tyčinek ročně, cena 1 tyčinky činí 8 Kč. Vypočítejte normu a normativ zásob, dobu obratu, počet obrátek a ukazatele efektivnosti a náročnosti. **normovaná zásoba = 16 668 kusů, normativ = 133 344 Kč, doba obratu = 12 dnů, počet obrátek = 30 krát, efektivnost = 30 Kč tržby/1 Kč vloženou do zásob, náročnost = 0,03 Kč vložené do zásob/1 Kč tržby**
4. Popište typy časových fondů.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ

1. Jaké jsou činitele ovlivňující výrobní kapacitu?
2. Ve výrobním podniku kromě základních výrobních procesů probíhá řada pomocných procesů. Definujte některé z nich.
3. Kým jsou stanoveny parametry finálního výrobku při výrobě na zakázku?
4. Měla by být při hromadné výrobě fixní část nákladů co nejvyšší?

MÍSTO PRO VAŠE POZNÁMKY

ODKAZ NA LITERATURU

Chromá, D., Vykopalová, M., Czontala, M.: Základy podnikové ekonomiky. Praha, Fortuna 1993. ISBN 80-7168-070-2.

Novotný, Z.: Základy podnikové ekonomiky. Břeclav, Moraviapress 1997. ISBN 80-902343-1-3.

Synek, M. a kol.: Manažerská ekonomika. Praha, Grada Publishing 2000. ISBN 80-247-9069-6.

Švarcová, J. a kol.: Ekonomie. Zlín, CEED 2010. ISBN 978-80-87301-00-5.

Sdělení Českého statistického úřadu č. 275/2008 Sb. ze dne 31. 7. 2008 – Klasifikace produkce

ŠTŮSEK, Jaromír. Řízení provozu v logistických řetězcích. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-534-6.

TOMEK, Gustav a Věra VÁBROVÁ. Řízení výroby a nákupu. 1. vyd. Praha: Grada, 2007, 378 s. ISBN 978-80-247-1479-0.

MALLYA, Thaddeus. Základy strategického řízení a rozhodování. Grada Publishing, a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1911-5.

6. OBĚŽNÝ MAJETEK, STRUKTURA, ANALÝZA VYUŽITÍ MAJETKU VÝROBNÍHO PODNIKU

ANOTACE

V této kapitole se seznámíte s oběžným majetkem, který je specifický svou krátkodobou povahou. Podnik jej používá dobu kratší než jeden rok. Na rozdíl od dlouhodobého majetku se neopotřebovává, ale spotřebovává.

CÍLE KAPITOLY

Po prostudování této kapitoly budete umět členit oběžný majetek na jednotlivé položky.

KLÍČOVÁ SLOVA

Materiál, nedokončená výroba, polotovary, výrobky, zboží, pohledávky, koloběh oběžného majetku.

Oběžný majetek je charakteristický tím, že v krátkém časovém horizontu mění rychle svou formu. Pokud chce podnik pokračovat ve svém fungování je nutno jednotlivé zásoby znovu nakupovat, tzn. je potřeba je stále udržovat v určité úrovni. Fáze přeměny jedné složky oběžného majetku ve druhou neprobíhají jen po sobě 1, ale i současně – část je vázána v materiálu, část v hotových výrobcích, pohledávkách a penězích. Pro nepředvídané situace a krytí rizik musí mít k dispozici i finanční rezervy. Tato trvalá část oběžného majetku má podobu tzv. železné (minimální) zásoby.

Oceňováním se rozumí přiřazování peněžní hodnoty jednotlivým účetním položkám. Zásoby se oceňují na bázi historických cen. V České republice se používá oceňování pořizovací cenou, vlastními náklady, reprodukční pořizovací cenou.

Látku si prostudujte v literatuře LOUŠA: Zásoby: Komplexní průvodce účtováním a oceňováním a dalších odkazech na literaturu. Při studiu se zaměřte na tyto oblasti:

- druhy oběžného majetku (materiál, nedokončená výroba, polotovary, výrobky, zboží, zvířata, pohledávky)
- finanční oběžný majetek
- koloběh oběžného majetku
- pracovní kapitál
- metody oceňování zásob

OTÁZKY

1. Čím je charakteristický oběžný majetek?
2. Na jaké složky dělíme zásoby?
3. Jakým vzorcem stanovíte čistý pracovní kapitál?
4. Co je to reprodukční pořizovací cena?
5. V jakém případě využijete výpočet prostřednictvím metody LIFO?

ÚKOLY

1. Naznačte koloběh oběžného majetku.
2. Uveďte, do kterých skupin zásob patří tyto druhy materiálů v pekárně:
  - a) mouka
  - b) kvasnice
  - c) rozinky
  - d) sůl
  - e) provozní olej
  - f) mýdlo
  - g) bochník chleba
3. Papírnictví nakupuje tužky o tvrdosti 1. Následující tabulka znázorňuje datum nákupu nových tužek, počet pořízených tužek v kusech a cenu pořízení jednoho kusu tužky. Vypočítejte cenu zásob při jejich výdeji prostřednictvím metod FIFO, LIFO a váženého aritmetického průměru.

Datum	Počet ks		Kč na jednotku
	Příjem	Výdej	
1.8.	50		2
8.8.	70		3
19.8.		60	
28.8.	100		3,5
3.9.	50		3,1
14.9.		70	
29.9.	30		2,9
7.10.		50	

4. Na základě předchozího příkladu porovnejte, jaká z metod ocenění je pro podnik nejvýhodnější.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ

1. Lze pracovní kapitál odvodit z rozvahy? **ANO**
2. Jaký je rozdíl mezi zbožím a zásobami vlastní výroby?
3. Jaký je rozdíl mezi nedokončenou výrobou a polotovarem vlastní výroby?
4. Jaký je rozdíl mezi metodou oceňování LIFO a FIFO?
5. Z jakého důvodu jsou pro podnik významné pohledávky?

MÍSTO PRO VAŠE POZNÁMKY

ODKAZ NA LITERATURU

Freiberg, F.: Cash flow: řízení likvidity podniku, Management press, Ringier ČR, a.s., 1994

Mařík, M. a kol.: Finanční analýza a plánování v obchodních podnicích, Praha, Vysoká škola ekonomická, 1997

Sedláček, J. a kol.: Základy finančního účetnictví, Ekopress, s.r.o., 2005

Strouhal, J.- Židlická, R.: Účetnictví – Velká kniha příkladů, Brno, Computer Press, a.s., 2007

LOUŠA, František. Zásoby: Komplexní průvodce účtováním a oceňováním. 4. aktualiz. vyd. Praha: Grada. 2012. Účetnictví a daně (Grada). 180 s. ISBN 978-80-247-4115-4.

Český účetní standard pro podnikatele č. 015 Zásoby, Business Center, c1998-2017 [online]. Business Center. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetnistandardy/podnikatele/015.aspx>

Problémy v oblasti zásob a finančního majetku. Seriál pro začínající účetní 4. část, Účetní kavárna [online]. Praha: Walters Kluver, 3. 12. 2012. Dostupné z: [http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d39597v49620-problemy-v-oblastizasob-a-financniho-majetku/?search_query=\\$index=252](http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d39597v49620-problemy-v-oblastizasob-a-financniho-majetku/?search_query=$index=252)

7. NÁKLADY, ANALÝZA PODNIKOVÝCH ZÁSOB

ANOTACE

V této kapitole se seznámíte s náklady podniku, jakožto nedílnou součástí řízení podniku. Náklady jsou důležité z několika hledisek - jak pro stanovování cen, vedení účetnictví, tak i maximalizace zisku, kde celkový zisk je rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými náklady.

CÍLE KAPITOLY

Po prostudování této kapitoly budete umět vyjádřit peněžní spotřebu výrobních faktorů sloužících k získání ekonomického prospěchu, neboli zisku. Naučíte se základní definici, jejich dělení a stanovování.

KLÍČOVÁ SLOVA

Náklady, příjmy, cena, variabilní náklady, fixní náklady, provozní náklady, finanční náklady, mimořádné náklady, utopené náklady, náklady obětované příležitosti.

Látku si prostudujte v literatuře uvedené v seznamu literatury. V uvedené literatuře najdete jak teoretické, tak i praktické kapitoly. Při studiu se zaměřte na tyto oblasti:

- definice nákladů a jejich členění dle různých hledisek
- fixní náklady, variabilní náklady
- náklady provozní, finanční, mimořádné
- náklady externí a interní, prvotní a druhotné
- utopené náklady
- náklady obětované příležitosti

OTÁZKY

1. Co si představíte pod pojmem náklady podniku?
2. Proč potřebujeme znát výši nákladů? **Určení zisku/ztráty atd.**
3. Jaký je rozdíl mezi variabilními a fixními náklady?
4. Existují tzv. utopené náklady? **ANO, náklady, které jsme vynaložili a už je nebereme v potaz. Na začátku roku zaplatíme pojištění auta a při pracovních cestách už s ním nepočítáme.**
5. O jaké náklady se jedná, jestliže mluvíme o implicitních nákladech vzniklých nevyužitím výhody spojené s volbou nejlepší alternativy? **Náklady obětované příležitosti**

6. Pro jakou oblast nejčastěji dělíme náklady na provozní, finanční a mimořádné? **Kvůli účetnictví.**

! ÚKOLY

1. Rozdělte náklady dle kalkulace a u každého uveďte příklad. **Přímé (přímé N na výrobek (spotřeba materiálu), přímé N na člověka (mzda), přímé N na pobočku(mzdy všech pracovníků pobočky)) a nepřímé (N na elektřinu).**
2. Stanovte celkové měsíční náklady podniku, máte-li 5 zaměstnanců, kterým ročně zaplatíte mzdy ve výši 1.320.000,00 Kč. Náklady na elektřinu a další režijní náklady jsou ve výši 30.000,00 Kč ročně, každý měsíc pořídíte svým zaměstnancům kancelářské potřeby a ochranné pomůcky ve výši 5.000,00 Kč. Měsíční zisk za prodané výrobky generujete ve výši 1.500.000,00 Kč. **29.500 Kč**
3. Jaké jsou jednicové materiálové náklady na výrobu 1 stolu, spotřebujete-li na výrobu jednoho kusu 20 kg dřeva (14kg výrobek, 6 kg odpad). Cena dřeva na výrobu stolu je 17.000,00 Kč na m³. Při hustotě dřeva 1000 kg na m³ podnik kalkuluje se 34,00 Kč na 1 kg nakoupeného dřeva. **(Plánovaná měrná spotřeba jednicového vstupu 20 kg dřeva; Plánovaná cena jednicového vstupu 34 Kč/kg). Jednicové materiálové náklady na výrobu 1 stolu je 340,00 Kč/ks**
4. Porovnejte dosažené výsledky s reálnými daty a proveďte zhodnocení vašeho simulačního modelu.

💡 OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ

1. Existují náklady v podniku, které mohou být daňově neuznatelné? **ANO**
2. Jaký příklad byste uvedl/a k pojmu mimořádné náklady?
3. Zachycují se náklady vždy v účetnictví podniku? **ANO**
4. Jaký je rozdíl mezi nákladem a příjmem podniku?
5. Jestliže se náklady mění přímo úměrně se změnou objemu výroby, jedná se o jaký druh nákladů? **Variabilní - proporcionální.**
6. Můžeme dělit náklady podle fází koloběhu hospodářských prostředků? **ANO (náklady na pořízení, N na výrobu, N na realizaci)**
7. V jaké účtové třídě najdeme náklady? **V 5. účtové třídě.**

📄 MÍSTO PRO VAŠE POZNÁMKY

ODKAZ NA LITERATURU

BUČKOVÁ, Veronika, Alena FABIČOVICOVÁ a Monika NOVÁKOVÁ. *Ekonomika pro střední školy - úvod*. Vyd. 1. Brno: Didaktis, 2013, 3 sv. ISBN 978-80-7358-205-0.

ČECHOVÁ, Jarmila. *Ekonomika pro gymnázia*. 2., aktualiz. vyd. Praha, 2013, 112 s. ISBN 978-80-87204-69-6.

ČIŽINSKÁ, Romana a Pavel MARINIČ. *Finanční řízení podniku: moderní metody a trendy*. Praha: Grada, 2010. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-3158-2.

HNÁTEK, Miloslav. *Daňové a nedaňové náklady*. 2020. ISBN 9788090739826.

MARTINOVIČOVÁ, Dana, Miloš KONEČNÝ a Jan VAVŘINA. *Úvod do podnikové ekonomiky*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-2034-5.

8. VÝNOSY, VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ

ANOTACE

V této kapitole se seznámíte s výnosy podniku jakožto nezbytnou součástí výsledku hospodaření. Aby mohlo dojít ke stanovení výsledku hospodaření, potřebujete znát kromě výnosů také náklady. Výnosy podniku představují peněžní částky, které podnik získal z veškerých svých činností za určité období (např. měsíc, rok) bez ohledu na to, zda v tomto období došlo k jejich úhradě, tzv. inkasu.

CÍLE KAPITOLY

Po prostudování této kapitoly budete umět definovat výnosy a jejich druhy pro správné stanovení výsledku hospodaření.

KLÍČOVÁ SLOVA

Výnos, výdaj, zisk, ztráta, výsledek hospodaření, výkaz zisku a ztráty.

V podnikové praxi je pro rozdíl mezi výnosy a náklady podniku za určité období nebo dobu vymezen pojem výsledek hospodaření. Z toho důvodu je třeba znát a umět rozlišit druhy nákladů a výnosů. Důležitou veličinou je také přehled o peněžních tocích (cash-flow), které vypovídá o schopnosti podniku tvořit zisk. Schopnost přinést podniku peněžní prostředky je také jedním z rozhodujících kritérií při výběru a hodnocení investičních projektů.

Klíčové výnosy musí pramenit z hlavní činnosti - pokud firma vyrábí, pak to budou výnosy z prodeje výrobků či zboží, pokud poskytuje služby, pak to budou výnosy z poskytování těchto služeb. Firma, která se zabývá pronájemem, bude mít největší část svých výnosů právě z této aktivity.

Látku si prostudujte v literatuře uvedené v odkazu na literaturu. V uvedené literatuře najdete jak teoretické, tak i praktické kapitoly. Při studiu se zaměřte na tyto oblasti:

- definice a jejich členění
- aktuální princip
- zisk, ztráta
- výkaz zisku a ztráty
- výsledek hospodaření a jeho struktura
- cash-flow

OTÁZKY

1. Je výnos pro podnik to stejné jako výdaj? **NE**
2. Je správné tvrzení: Výnosy jsou peněžní částky, které podnik získává za své podnikání bez ohledu na skutečnost, zda došlo k jejich úhradě. Po úhradě peněžních prostředků se jedná o příjmy.”? **ANO**
3. Co znamená pojem výsledek hospodaření a jaké může mít formy? **Zisk nebo ztráta**
4. Odečteme-li provozní náklady od provozních výnosů o jaký typ hospodářského výsledku se jedná? **Provozní VH.**
5. Co je to aktuální princip? **Náklady a výnosy musí souviset s daným účetním obdobím.**

ÚKOLY

1. V roce 2022 dosáhly tržby za zboží 3.000,00 Kč, z této částky odběratelé do konce roku nezaplatili 500,00 Kč, dodavatelům bylo za zboží uhrazeno 2.800,00 Kč, celkem bylo nakoupeno zboží v hodnotě 3.100,00 Kč, nákupní cena prodaného zboží v roce 2022 činila 2 300,00 Kč. Mzdy pracovníkům byly zaúčtovány za rok ve výši 300,00 Kč, mzdy za prosinec ve výši 50,00 Kč však budou uhrazeny až v roce 2023. Nájem prodejních prostor v roce 2022 ve výši 100,00 Kč bude účetní jednotka platit dle smlouvy až v lednu 2023. Jaké jsou výnosy podniku? **Tržba za zboží = 3.000,00 Kč**
2. Sestavte účet zisku a ztráty a zjistěte výsledek hospodaření, máte-li následující informace: Zaměstnancům byly přiznány mzdy (zahrnuté do nákladů): 100 000 Kč; Odběratel nám uhradil hotově za objednanou službu: 40 000 Kč; Přijali jsme fakturu za spotřebovanou energii: 25 000 Kč; Přijali jsme fakturu od dodavatele za opravu stroje: 60 000 Kč; Tržby za prodané zboží na prodejně: 150 000 Kč.
3. Rozhodněte o způsobu účtování – zda ovlivní provozní nebo finanční výsledek:
  - a) zrušení rezervy na opravu domu při jeho prodeji,
  - b) prodej podílu v dceřiné společnosti,
  - c) vyřazení vozidla v důsledku havárie,
  - d) vyčíslení kurzových rozdílů v souvislosti s pracovní cestou,
  - e) zničení budovy v důsledku požáru,
  - f) oprava nesprávného účtování o nákladu v minulých letech.

Má dáti	Účet zisků a ztrát		Dal
Spotřeba energie	25 000,-	Tržby za výrobky	150 000,-
Mzdové náklady	100 000,-	Tržby za služby	40 000,-
Náklady na opravy	60 000,-		
Celkem náklady	185 000,-	Celkem výnosy	190 000,-
Zisk	5 000,-		
	190 000,-		190 000,-

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ

9. Jaký je rozdíl mezi výnosem a ziskem?
10. Jaký je rozdíl mezi výnosem a tržbou?
11. Jaký je rozdíl mezi výnosem a výdajem?
12. Je výnosem snížení závazku kompenzované zvýšením jiného závazku, snížením aktiv nebo zvýšením základního kapitálu? **NE**
13. Může být výsledkem hospodaření nula? **ANO**
14. Jsou úroky finančním výnosem? **ANO**
15. Co si představíte pod zkráceným pojmem výsledovka? **Výkaz zisku a ztráty**
16. Předem placené nájemné nebo předplatné je pro nás nyní výdajem nebo výnosem? **Výdajem**

MÍSTO PRO VAŠE POZNÁMKY

ODKAZ NA LITERATURU

BUČKOVÁ, Veronika, Alena FABIČOVICOVÁ a Monika NOVÁKOVÁ. *Ekonomika pro střední školy - úvod*. Vyd. 1. Brno: Didaktis, 2013, 3 sv. ISBN 978-80-7358-205-0.

ČECHOVÁ, Jarmila. *Ekonomika pro gymnázia*. 2., aktualiz. vyd. Praha, 2013, 112 s. ISBN 978-80-87204-69-6.

ČIŽINSKÁ, Romana a Pavel MARINIČ. *Finanční řízení podniku: moderní metody a trendy*. Praha: Grada, 2010. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-3158-2.

HNÁTEK, Miloslav. *Daňové a nedaňové náklady*. 2020. ISBN 9788090739826.

MARTINOVIČOVÁ, Dana, Miloš KONEČNÝ a Jan VAVŘINA. *Úvod do podnikové ekonomiky*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2019. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-2034-5.

9. KALKULACE A METODY KALKULACÍ

ANOTACE

V této kapitole se seznámíte se stanovováním kalkulací v podniku, jejich typy a členěním. Díky kalkulacím může podnik vypočítat reálné náklady, jak přímé, tak nepřímé. Na základě toho může podnikový management lépe rozhodovat o plánování a kontrole výrobků, cenové politice prodeje a kvalitě produktu či výrobku.

CÍLE KAPITOLY

Po prostudování této kapitoly budete umět využít metody stanovení kalkulace, tj. stanovit a zjistit náklady na jednotku výkonu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Kalkulace, cena, jednice, rozpočet.

Významově kalkulace stanovují náklady na jednotku, podle kterých se určuje cena výrobku nebo služby a také cena nedokončené výroby a polotovarů. Kalkulace jsou nezbytné pro sestavení rozpočtu hospodářského hlediska. Nezbytnou součástí je kalkulační jednice, která představuje jednotku výkonu.

Látku si prostudujte v literatuře uvedené v odkazu na literaturu. Při studiu se zaměřte na tyto oblasti:

- Definice kalkulace a kalkulační jednice
- Členění kalkulací
- Kalkulační vzorec včetně rozlišení nákladů
- Metody stanovení kalkulace (prosté dělení, přírážková metoda, výpočet pomocí poměrových čísel, postupná a průběžná kalkulace)

OTÁZKY

7. O jakou kalkulaci se jedná, sestavuje-li se před zahájením výroby a obsahuje plánované náklady na výrobu? **Předběžná kalkulace**
8. Při dělení kalkulací na plánovanou a operativní mluvíme o jakém členění? **Dělení dle času**
9. Mohu kalkulaci využít pro stanovení ceny 100 ks výrobku? **ANO**
10. Zařadíte přímé mzdy vždy do kalkulačního vzorce? **ANO**

11. Je součástí výpočtu režijní přírážky rozvrhová základna? **ANO**
12. Jaký výpočet použijete, jestliže Vaše firma vyrábí výrobky podobné, které se liší pouze tvarem? **Výpočet kalkulací pomocí poměrových čísel**

ÚKOLY

5. Vypočtete prodejní cenu bez DPH prodejního výrobku, jestliže úplné vlastní náklady výkonu činí 1 541,00 Kč a zisk je generován ve výši 50,00 Kč. **1 591,00 Kč**
6. Stanovte cenu čokoládové tyčinky o váze 50g. Na výrobu 100 kg tyčinek podnik spotřebuje materiál za 2 200,00 Kč. DPH činí 19 %, přímé náklady na 100 kg tyčinek jsou 2 000,00 Kč. Celkové režijní náklady představují 1 600,00 Kč. Zisk na 100 kg tyčinek tvoří 1 000 Kč a zisk obchodníka na všechny tyčinky představuje 4 000,00 Kč. Náklady obchodníka jsou celkem 600,00 Kč. **4,50 Kč**
7. Elektrárna stojící vedle Vašeho podniku má vyrobit za rok 345 000 MWh elektřiny. Spotřeba technologického paliva na 1 MWh činí 75,15 Kč, výrobní režie celkem 6 100 000,00 Kč, správní režie 1 035 000,00 Kč. Přímé mzdy na 1MWh jsou 0,99 Kč. Sestavte kalkulaci na 1 MWh elektřiny. **96,98 Kč**
8. Vypočtete cenu másla, jste-li firma platící DPH, o hmotnosti 250g, jestliže mlékárna vyrobila 400 kg másla s těmito náklady. Výrobní režie činí 2 240,00 Kč, odbytové náklady činí 3 520,00 Kč, spotřeba mléka vyšla na 12 160,00 Kč, mzda dělníka je ve výši 9 600,00 Kč, ostatní přímé náklady činí 34 % z přímých mezd. Správní režie jsou ve výši 2 400,00 Kč, DPH činí 9 %. Jaké jsou náklady na 1 máso? **28 Kč**

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ

17. Jakým způsobem zjistíte přímé mzdy do rozpočtu? **Z kalkulace nebo z THN a pronásobíme je objemem výroby.**
18. Můžeme do kalkulačního vzorce použít náklady za dva kalendářní roky? **NE**
19. Kdy je vhodné použít metodu stanovení kalkulace prostým dělením? **Pouze v případě, kdy firma vyrábí 1 druh výrobku.**
20. Je správné tvrzení: „Kalkulace při nájmu zboží (leasingu) zahrnuje část ceny pronajatého majetku + odpisy + úroky + provize + opravy? **ANO**
21. Je vždy obchodní marže vyšší než zisk? **Obchodní marže = náklady + zisk**
22. Započítávám zisk vždy do kalkulace? Proč? **Ano, aby firma vydělala**
23. Mohu kalkulaci využít pro jakýkoliv druh výrobku? **ANO**

MÍSTO PRO VAŠE POZNÁMKY

ODKAZ NA LITERATURU

MACÍK, Karel. Kalkulace a rozpočetnictví. 3. vydání. Praha: ČVUT, 2008. 213 s, ISBN 978-80-01-03926-7.

POPEŠKO, Boris. Moderní metody řízení nákladů: jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení. Praha: Grada, 2009. 233 s. ISBN 978-80-247-2974.

LAZAR, Jaromír, Miloš KONEČNÝ a Jan VAVŘINA. *Manažerské účetnictví a controlling*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2012. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-247-4133-8.

KRÁL, Bohumil. Manažerské účetnictví. 3. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2010. 660 s. ISBN 978-80-726-1217-8.

FIBÍROVÁ, Jana; ŠOLJAKOVÁ, Libuše; WAGNER, Jaroslav. Nákladové a manažerské účetnictví. Vyd. 1. Praha : ASPI, 2007. 430s. ISBN 978-80-735-2990.

NAVRÁTILOVÁ, Petra, ŠLÉZAROVÁ, Daniela. *Ekonomie nejen k maturitě: příklady a cvičení* 1. vydání. Kralice na Hané: Computer Media s.r.o., 2008. ISBN 978-80-7402-007-0.

SCHWARTZHOFFOVÁ, Eva; HOBZA, Vladimír. *Manažerská ekonomika: kapitoly k finanční analýze*. 2016. ISBN 978-80-244-4890-9.

10. FINANCOVÁNÍ ČINNOSTI PODNIKU, EKONOMICKÁ EFEKTIVNOST – ANALÝZA BODU ZVRATU

ANOTACE

Činnost podniku je ovlivněna dvěma aspekty - věcným a peněžným. Aby mohl podnik fungovat, nezbytné je zajištění financování jeho aktivit. Financování představuje získávání kapitálu ve všech jeho formách a jeho užití k úhradě výdajů na činnost firmy. V této kapitole se seznámíte s možnostmi financování činnosti podniku a využitím bodu zvratu, který představuje objem produkce, při kterém jsou celkové tržby rovny celkovým nákladům, tj. podnik dosahuje nulového zisku.

CÍLE KAPITOLY

Po prostudování této kapitoly budete umět rozlišit druhy financování činnosti podniku a stanovit bod zvratu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Finance, finanční řízení podniku, financování, financování podniku, bod zvratu, provozní páka.

Předpokladem je pro bod zvratu situace, že veškerá vyrobená produkce bude prodána, čili podnik vyrábí pouze takové množství, které je schopen prodat.

Látku si prostudujte v literatuře uvedené v odkazu na literaturu. V uvedené literatuře najdete jak teoretické, tak i praktické kapitoly z oblasti financování. Při studiu se zaměřte na tyto oblasti:

- finanční řízení podniku
- struktura financování podniku
- **analýza bodu zvratu**
- **provozní páka**

OTÁZKY

1. Jakými faktory je ovlivněno finanční řízení podniku?
2. Co stanovuje finanční plán?
3. Co jsou to pasiva podniku?
4. Co je to dividenda?
5. Co představuje termín “bod zvratu”? Pokud od ceny výrobku odečteme variabilní náklady na výrobek (vn), získáme částku, která podniku po prodeji výrobku zůstane. Tato částka slouží v první fázi ke krytí fixních nákladů a poté co pokryje celkové fixní náklady, začne „přispívat“ k tvorbě podnikového zisku. Tento okamžik, kdy dojde k pokrytí celkových fixních nákladů, označujeme **bodem zvratu**.
6. Co je to **provozní páka**? představuje citlivost dosažení zisku na výnosech podniku při určité struktuře podnikových nákladů

ÚKOLY

1. Načrtněte graf bodu zvratu. viz **studijní materiál**
2. Zvolte vzorec pro určení vztahu mezi celkovou produkcí a celkovými náklady, jedná-li se o lineární vývoj celkových nákladů. $N = FN + (h * Q)$
3. Určete bod zvratu, jestliže má Váš podnik celkové fixní náklady 300 000,00 Kč. Celkové variabilní náklady dosáhly při objemu produkce 30 000 kusů částky 180 000,00 Kč. Cena jednoho kusu je 14,00 Kč.
4. Podnik vyrábí dva výrobky A a B. Výrobku A se vyrobí 700 ks, variabilní náklady na jeden kus jsou 35,00 Kč, cena výrobku je 50,00 Kč. Výrobku B se vyrábí 300 ks, variabilní náklady na jeden kus jsou 30,00 Kč, cena výrobku je 40,00 Kč. Celkové fixní náklady jsou 100 000,00 Kč. Zjistěte body zvratu výrobků A a B a objem výroby, při němž je dosaženo zisku 50 000,00 Kč, má-li být poměr vyráběných výrobků zachován.
5. Na základě předchozího zadání určete bod zvratu, jestliže má být vyrobeno právě 4 000 kusů výrobku B a poměr výrobků nemusí být zachován.

OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ

1. Jaký je rozdíl mezi vlastním a cizím kapitálem?
2. Jak dlouhé může být finanční plánování?
3. Je pro nás nejvýhodnější formou financování tzv. samofinancování?
4. Je správně tvrzení: “Při nelineárním průběhu nákladů může existovat i více než jeden bod zvratu a to v závislosti na průběhu křivek tržeb a nákladů.” **ANO**
5. Co znamená tzv. zbožový úvěr?
6. Řadí se leasing do druhů financování podniku?

MÍSTO PRO VAŠE POZNÁMKY

ODKAZ NA LITERATURU

SYNEK, M. a kol.: Manažerská ekonomika - 5., aktualizované a doplněné vydání, Praha, GRADA 2011, ISBN 978-80-247-3494-1

KRÁLOVÁ, I.: Finanční analýza pro střední a vyšší hotelové školy, Praha, FORTUNA 2009, ISBN 176- 1401-09

ŠVARCOVÁ, J.: Ekonomie - stručný přehled, Praha, nakladatelství a vydavatelství CEED 2011, ISBN 978- 80-87301-01-2